

[REDACTED]

Van: Wiebes, Ir. E.D. MBA (Eric)
Verzonden: woensdag 1 november 2017 19:20
Aan: [REDACTED]
CC: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten); Gaastra, mr. A.F. (Sandor); [REDACTED]
Onderwerp: Re: Afbouw gaswinning

[REDACTED]

Hartelijke groet, Eric Wiebes

Op 1 nov. 2017 om 18:08 heeft [REDACTED] <[REDACTED]@minez.nl> het volgende geschreven:

Dag Eric,
 Bijgaand een QA over gaswinning Groningen n.a.v. de vraag die je hierover aan Sandor stelde.
 Ik hoor graag of je hiermee akkoord bent dan zullen we dit aan AZ sturen.
 Groet,
 [REDACTED]

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "Gaastra, mr. A.F. (Sandor)" <[REDACTED]@minez.nl>
Datum: 1 november 2017 om 12:20:47 CET
Aan: "Wiebes, ir. E.D. MBA (Eric)" <[REDACTED]@minez.nl>
Kopie: [REDACTED]@minfin.nl", [REDACTED]@minfin.nl",
 "Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)" <[REDACTED]@minez.nl>,
 "Wouters, A.N. (Anita)" <[REDACTED]@minez.nl>,
 [REDACTED]@minez.nl>
Onderwerp: Antw.: [REDACTED] Afbouw gaswinning [REDACTED]

Pak ik gelijk op. Sandor

Op 1 nov. 2017 om 12:13 heeft Wiebes, ir. E.D. MBA (Eric) <[REDACTED]@minez.nl> het volgende geschreven:

Ha Sandor,

Op 9 nov komt er in het Noorden een conferentie over de afbouw van de gaswinning tot 2030.
 [REDACTED]

[REDACTED]

Groet, eric

[REDACTED]

Van: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)
Verzonden: vrijdag 17 november 2017 18:30
Aan: Gaastra, mr. A.F. (Sandor)
Onderwerp: Gasvraag

Sandor,
Reductie gasvraag heb je inderdaad nog tegood. [REDACTED]

[REDACTED]

Min wil dus op korte termijn onorthodoxe maatregelen verkennen om gasvraag te reduceren, ook als die maatregelen veel geld kosten. Min heeft [REDACTED] vermoedelijk al gehint op mogelijke noodzaak nieuwe maatregelen.

Kun je hiermee uit de voeten?

Maandag verder - fijn weekend,

Maarten

[REDACTED]

Van: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)
Verzonden: woensdag 10 januari 2018 13:09
Aan: Gaastra, mr. A.F. (Sandor)
CC: Wouters, A.N. (Anita); [REDACTED]
Onderwerp: Re: Gas/groningen

[REDACTED]

Maarten

Op 10 jan. 2018 om 13:01 heeft Gaastra, mr. A.F. (Sandor) <[REDACTED]@minez.nl> het volgende geschreven:

Maarten,

[REDACTED]

De onderwerpen die Paul aanduidt zijn idd de onderwerpen, incl noodmaatregelen ingeval SODM volgende week komt met de aanbeveling verder om laag te gaan in de winning.

Ik plan samen met Anita op 16 jan een overleg met Wouter en [REDACTED] ter voorbereiding op het SG-overleg. S

Van: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)
Verzonden: woensdag 10 januari 2018 12:19
Aan: Wouters, A.N. (Anita); Gaastra, mr. A.F. (Sandor)
Onderwerp: Fwd: Gas/groningen
 Anita, Sandor,

Zie onder. Zoals al eerder aangegeven spreek ik volgende week woe met Paul en Maon (maar volgens mij komt Hanneke). Ik wil voor dit overleg niet allemaal nieuwe stukken maken. Is er een setje samen te stellen van bestaande stukken, met een soort opleg A4 aan de hand waarvan we hen kunnen bijpraten? Ik wil dit overleg dan ook gebruiken om dilemma's of vragen/problemen voor te leggen waar we tegenaan lopen.

[REDACTED]

Vwb onze delegatie woensdag: sowieso handig als Anita er bij kan zijn (het is van half 12-half 1: lukt dat?). @Sandor, laat maar even weten of het wat jou betreft nodig is dat jij of evt [REDACTED] ook meegaat.

Maarten

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "Huijts, P.H.A.M." <[REDACTED]@minaz.nl>
Datum: 10 januari 2018 om 10:56:21 CET
Aan: "Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)" <[REDACTED]@minez.nl>, "Leijten, MR (Manon) (SG)" <[REDACTED]@minfin.nl>
Kopie: [REDACTED]@minaz.nl
Onderwerp: Gas/groningen

Manon, Maarten,

De aardbeving eerder deze week en [redacted]
[redacted] onderstrepen dat we geen tijd te verliezen hebben op het
gas/groningendossier. Gesprek volgende week is wat mij betreft [redacted]

Eerder agendeerde ik specifiek de onderhandelingen over het gasgebouw maar
gezien de ontwikkelingen van deze dagen moeten we volgens mij de volgende
onderwerpen toevoegen aan de agenda voor ons overleg a.s. woensdag:

- De schadeversterkings- en afhandelingsopgave, waaronder
 - o De inrichting van de structuur, o.a. de betrokkenheid van regiopartijen en de rol van de NCG;
 - o Het schadeprotocol en de timing daarvan; en
 - o De feitelijke uitvoering en de voorziene tijdpaden.
- Noodscenario's (opties voor maatregelen en woordvoering) ingeval van een verslechtering van de situatie in Groningen (bijv. bij nog grotere aardbevingen of doden / gewonden).

Daarmee kunnen we alle panelen van het gas/groningendossier even aan de orde hebben. Niet zozeer om ze inhoudelijk door te nemen maar wel om procesafspraken te maken.

[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

Groet,
Paul

Maarten, de extra onderwerpen vallen allemaal onder Anita Wouters, als ik het goed heb. In het licht daarvan, voel je vrij om Anita ook mee te nemen voor het overleg a.s. woensdag.

Van: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)
Verzonden: donderdag 11 januari 2018 08:26
Aan: Gastra, mr. A.F. (Sandor)
CC: [REDACTED] Westgren, drs. B.E.
 (Birgitta); [REDACTED] Smallenbroek,
 drs. J.M.C. (Meindert); [REDACTED] Wouters, A.N. (Anita)
Onderwerp: Re: Afschakelen

[REDACTED] Beeld van de interventieladder incl tijdpad (wanneer is welk deel van de ladder
 gereed) is voor vrijdag inderdaad voldoende.
 M.

> Op 10 jan. 2018 om 21:44 heeft Gastra, mr. A.F. (Sandor) [REDACTED]@minez.nl> het volgende geschreven:

>
 > Is in de maak. Nog niet om vrijdag en detail [REDACTED] te bespreken (nu eerst wachten op adviezen GTS en SODM
 nav de NAM rapportge, maar wel een annotatie voor mezk om vrijdag aan te kondigen dat de minister en het
 kabinet voor de afweging tussen leveringszekerheid en veiligheid komen te staan, en dat hij daarvoor een
 interventieladder laat opstellen.

> [REDACTED]

>

> S

>

>> Op 10 jan. 2018 om 13:27 heeft Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten) <[REDACTED]@minez.nl> het volgende
 geschreven:

>>

>> Sandor,

>> [REDACTED]

>> Gisteren bespraken we in het Hoetinkoverleg de drieslag minder vraag (traject [REDACTED]), afschakelen (traject met
 GTS) en scenario's lange termijn (brief maart).

>> Misschien is de beschrijving er al (dan houd ik me aanbevolen ☺), maar zo niet, kan die dan vandaag of morgen
 beschikbaar zijn, al was het maar als houvast voor de redeneerlijn en tbv vertrouwen in de aanpak?

>> Maarten

1 aanvulling. S

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 26 januari 2018 14:31
Aan: [REDACTED] @minaz.nl
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Stukken voor BWO Groningen (dinsdag 30/1)
Bijlagen: Mandaat Minister van Economische Zaken en Klimaat versie BWO.PDF; Tijdslijnen acties en besluiten Groningen.pdf; Totaal financieel overzicht kosten Groningen versie 3.xlsx

Dag [REDACTED],

Hierbij, zoals net besproken, de stukken ten behoeve van het BWO Groningen van aankomende dinsdag. Dank voor verspreiding naar BZK, FIN en LNV.

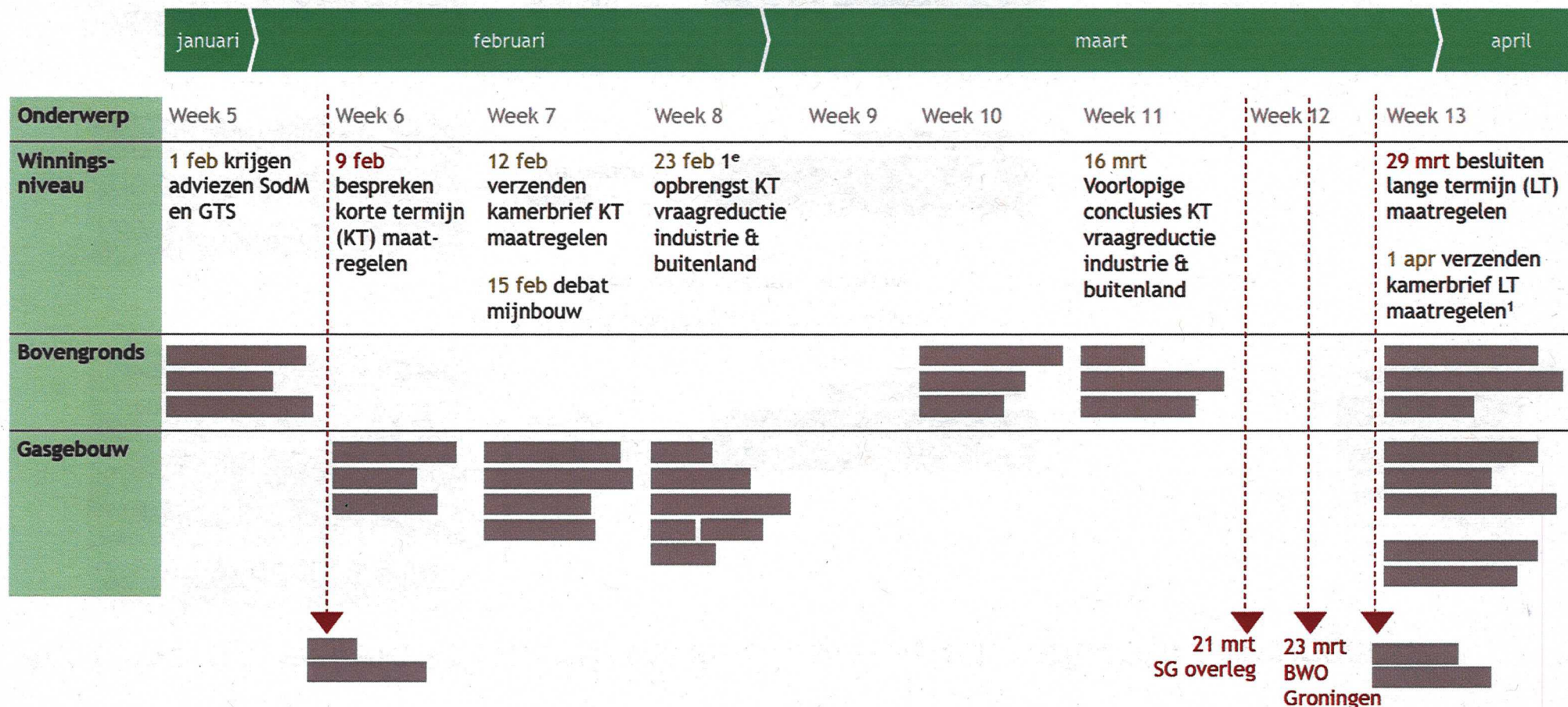
Groet,

[REDACTED]
Beleidsmedewerker

.....
Ministerie van Economische Zaken & Klimaat
Directie Bureau Bestuursraad, dossiers energie & klimaat
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

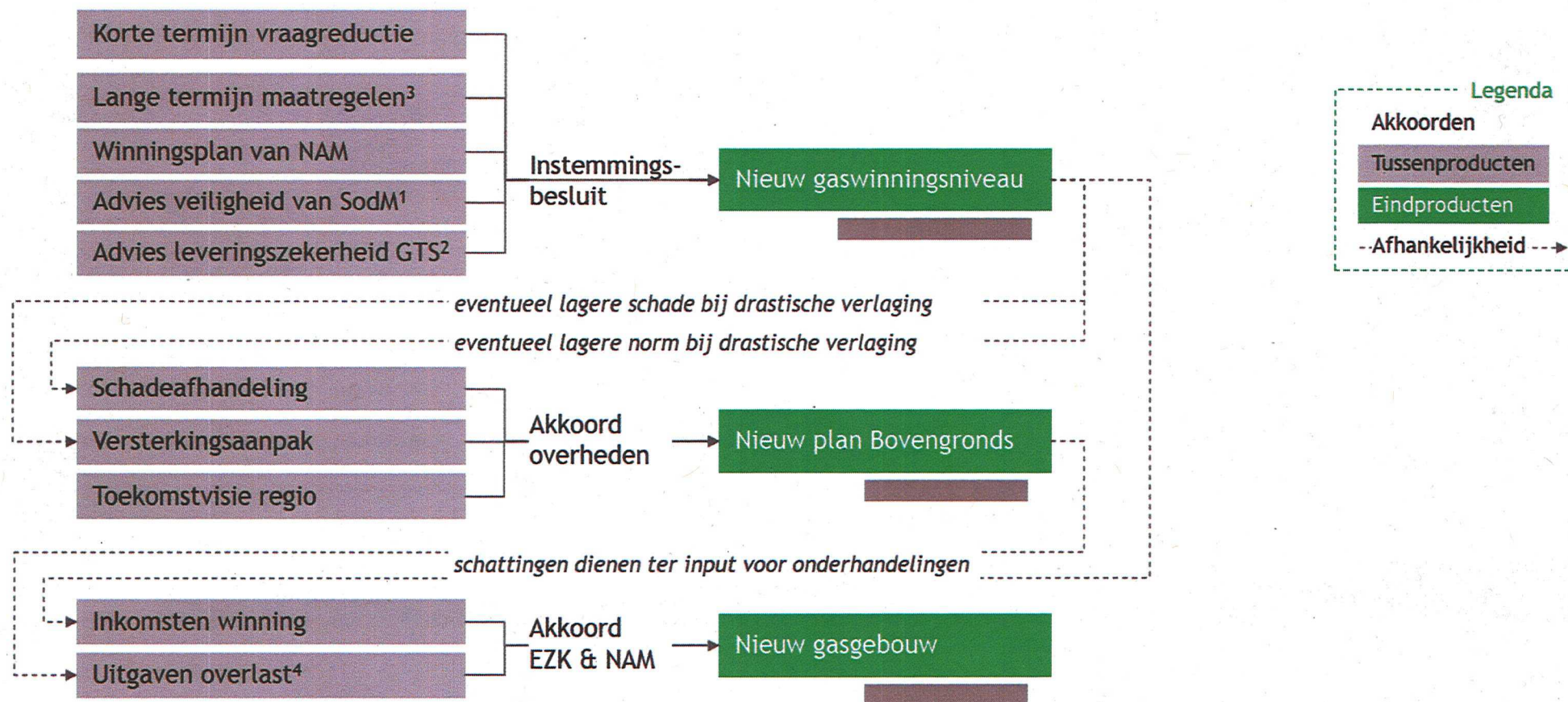
T [REDACTED]
[REDACTED] [minez.nl](mailto:[REDACTED]@minez.nl)

Overzicht belangrijkste acties en besluitvorming voor Groningen 1ste kwartaal

1. Idealiter inclusief voorkeursscenario; 2.

Achtergrond: enkele afhankelijkheden tussen eindproducten Groningen

1. Staatstoezicht op de Mijnen; 2. Gasunie Transport Services; 3. Maatregelen voor vervanging gas, zoals stikstoffabriek; 4. Schade en versterken

Van: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)
Verzonden: dinsdag 30 januari 2018 08:17
Aan: Eechoud, drs. Y. van (Yvette)
Onderwerp: 12) E&I Gesprek met Belgische minister over Groningen.pdf
Bijlagen: 12) E&I Gesprek met Belgische minister over Groningen.pdf; ATT00001.htm

Ter info. Ik heb in de BR de noodzakelijke afstemming met DEIZ prominent gebracht. Komt ook terug in verslag directeurenlunch.

M.

TER ADVISERING

Aan de Minister

Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging
Directie Energiemarkt en
Innovatie

Auteur

@minez.nl

Datum

29 januari 2018

Kenmerk

DGETM-EI / 18015931

Bhm: 18016017

Kopie aan

Bert de Vries, Birgitta Westgren,

nota

Gesprek met Belgische Minister over situatie in
Groningen

Parafenroute

DG ETM

Sandor Gaastra

E&T, div. directeur

BBR

Bijlage(n)

1

Aanleiding:

Op dinsdag 30 januari a.s. heeft u telefonisch overleg met Mw. Marie-Christine Marghem, de Belgische federale minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over de situatie in Groningen en meer in het bijzonder het Belgische van laagcalorisch gas en de mogelijkheid om dat verbruik versneld te verminderen.

Advies:

Hierbij ontvangt u gesprekspunten en een nadere toelichting op het gebruik van Groningengas (beter gezegd: laagcalorisch gas) in België.

Kernpunten:

- België gebruikt per jaar ca. 5 miljard m³ laagcalorisch gas en is voor de aanvoer van dat gas volledig afhankelijk van Nederland aangezien laagcalorisch gas niet elders is te verkrijgen.
- België heeft een begin gemaakt met de ombouw. Er is een ombouwplan opgesteld en er zijn en worden pilots uitgevoerd. Grootschalige ombouw zal in 2020 van start gaan en doorlopen tot en met 2029.
- [Redacted]
- [Redacted]
- Desalniettemin kunt u vragen of Mw. Marghem bereid is om toch te laten nagaan of er mogelijkheden zijn om de ombouw in België te versnellen of om de vraag naar laagcalorisch gas op korte termijn versneld te laten afnemen, bijvoorbeeld door, indien mogelijk, prioriteit te geven aan de ombouw van industriële grootverbruikers en elektriciteitscentrales.

Ontvangen BBR

Kenmerk

Spreekpunten
Situatie in Groningen

Ombouw België

Doorvoer gas naar Frankrijk

55% CO2-reductie ambitie in EU-verband.

Indien Minister Marghem positief reageert op dit voorstel:

Toelichting

Nederlands laagcalorisch gas wordt sinds de jaren zestig van de vorige eeuw gebruikt in België, Duitsland en Frankrijk. De export van Groningengas werd tot ontwikkeling gebracht om te voorkomen dat, als gevolg van de toen verwachte opkomst van kernenergie, het aardgas op termijn zijn waarde zou verliezen. De export naar Duitsland is thans ca. 20 miljard m³ per jaar en naar België en naar Frankrijk ieder ca. 5 miljard m³ per jaar.

In 2011 is op instigatie van ministerie van Economische Zaken het overleg gestart met deze landen om hen te informeren over de afbouw van de levering van Groningengas en daarmee de afbouw van Nederlandse leveringen van laagcalorisch gas. Dit was voor hen aanleiding om plannen te maken, zodat zij tijdig konden beginnen met de ombouw van hun laagcalorische gassysteem naar een hoogcalorisch gassysteem. In Duitsland zou deze ombouw in 2020 van start gaan, België en Frankrijk zouden volgen in 2024.

Ombouw: algemene uitgangspunten

Het is niet eenvoudig om een gebied binnen een korte periode te laten overschakelen van het gebruik van laag- naar hoogcalorisch gas. Uit de

gesprekken met België, Duitsland en Frankrijk blijkt dat de belangrijkste uitdaging voor de ombouw de beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerd personeel is. De ombouw moet worden gedaan door daartoe geschoold personeel om zowel technische problemen (veiligheidsvraagstukken) als juridische problemen (vervallen garantie op toestellen; slepende verzekeringskwesties) te voorkomen.

Een tweede uitdaging is de strakke planning omdat de feitelijke ombouw alleen tussen begin april en eind september kan plaatsvinden. In de andere maanden kunnen, vanwege de kans op invallende koude, alleen voorbereidingen plaatsvinden.

Een derde aandachtspunt is de bevoegdheid om het huis/gebouw binnen te treden om de ombouw te realiseren als de bewoner afwezig is of om andere redenen geen toegang verschaft.

Ombouw België

In België wordt per jaar ca. 5 miljard m³ laagcalorisch gas gebruikt dat afkomstig is uit Nederland. Daarmee voorziet laagcalorisch gas in ongeveer één derde van het totale Belgische gasverbruik. Het verbruik van dit laagcalorische gas is geconcentreerd in het gebied Antwerpen – Brussel – Bergen (Mons) en omvat dus een groot aantal stedelijke gebieden en daarmee een omvangrijk aantal huishoudens.

Wat betreft de ombouw geldt dat de verantwoordelijke netbeheerders een voorlopige planning voor de ombouw hebben opgesteld. Deze planning is op 1 juli 2017 door Synergrid, de Belgische federatie van netbeheerders, gepresenteerd aan betrokkenen zoals energiebedrijven en installatiebureaus en daarna openbaar gemaakt. Daarbij geldt dat het verantwoordelijke ministerie, de Federale Overheidsdienst Economie, nog in overleg is met de betrokken partijen over de wijze waarop en het exacte tempo waarin de ombouw zal worden uitgevoerd en hoe daarbij wordt omgegaan met de kosten.

Overigens is in België al enige, kleinschalige, ervaring opgedaan met het ombouwen van installaties. Tussen 2009 en 2015 zijn 14 industriële gebruikers met een totaal jaarlijks verbruik van 550 miljoen m³ en een gemeente (ca. 3.000 aansluitingen; jaarlijks verbruik 9 miljoen m³) omgebouwd. In 2017 zijn begin juni twee industriële gebruikers met een jaarlijks verbruik van 20 miljoen m³ en een gemeente (ca. 5.000 aansluitingen; jaarlijks verbruik 10-12 miljoen m³) omgebouwd.

Vooralsnog is het de verwachting dat, op basis van voornoemde planning, de grootschalige ombouw niet (zoals eerder aangegeven) pas in 2024 van start zal gaan, maar al in 2020 en zal doorlopen tot en met 2029. In totaal dienen ca. 1,6 miljoen aangeslotenen te worden omgebouwd (een aangeslotene kan beschikken over meerdere toestellen). [REDACTED]

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging
Directie Energiemarkt en
Innovatie**

**Kenmerk
DGETM-EI / 18015931**

Doorvoer gas naar Frankrijk

[REDACTED]

Van: [REDACTED]@gastransport.nl>
Verzonden: woensdag 31 januari 2018 17:25
Aan: Gaastra, mr. A.F. (Sandor)
CC: [REDACTED] Kockelkoren, T.F. (Theodor); B [REDACTED]
Onderwerp: Brief GTS leveringszekerheid
Bijlagen: L 18.0005 - Advies GTS inzake leveringszekerheid.pdf

Beste Sandor,

Bijgevoegd ontvang je een digitale versie van onze brief over leveringszekerheid.

Het origineel wordt per post nagestuurd.

Zoals afgesproken maken jullie de brief morgen 10:00 uur openbaar. Wij zullen hem vervolgens ook op onze website plaatsen.

Groet,

[REDACTED]

Met vriendelijke groet / Yours sincerely

[REDACTED]

E: [REDACTED]@gastransport.nl
T: + [REDACTED]
M: [REDACTED]

Gasunie Transport Services B.V.
Gasunie Transport Services
Postbus 181
9700 AD Groningen
Concourslaan 17

This communication is intended only for use by the addressee. It may contain confidential or privileged information. If you receive this communication unintentionally, please let us know by reply immediately. N.V. Nederlandse Gasunie does not guarantee that the information sent with this E-mail is correct and does not accept any liability for damages related thereto.

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 31 januari 2018 21:05
Aan: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten); Wouters, A.N. (Anita); Nas, mr. E.P. (Ernst-Paul)
CC: Gaastra, mr. A.F. (Sandor)
Onderwerp: FW: Adviezen SodM en GTS met duiding
Bijlagen: A4'tje met duiding adviezen.docx; L 18.0005 - Advies GTS inzake leveringszekerheid.pdf; Brief MINEZK Groningen advies 2018-2-1 versie 4cleandocx.docx; Advies Groningen def.docx

Ha Maarten, Anita, Ernst-Paul,

In de bijlage:

- Het advies van GTS
- Het advies van SodM ('advies Groningen Def')
- De oplegbrief bij het advies van SodM
- Een a4 met eerste duiding van de adviezen (akkoord met Sandor)

Sandor heeft ook al kort met de minister gebeld. Op dit moment wordt gewerkt aan een aanpassing van de Kamerbrief en een beslislnota voor de minister. De Kamerbrief wordt ook zsm afgestemd met FIN en AZ.

Groet,

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 31 januari 2018 20:58
Aan: [REDACTED] Wiebes, Ir. E.D. MBA (Eric); [REDACTED]
CC: Gaastra, mr. A.F. (Sandor)
Onderwerp: Adviezen SodM en GTS met duiding

Eric, [REDACTED]

Hierbij:

- Het advies van GTS
- Het advies van SodM ('advies Groningen Def')
- De oplegbrief bij het advies van SodM
- Een a4 met eerste duiding van de adviezen (akkoord met Sandor)

Groet,

[REDACTED]
Beleidsmedewerker

.....
 Ministerie van Economische Zaken & Klimaat
 Directie Bureau Bestuursraad, dossiers energie & klimaat
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

T [REDACTED]

[REDACTED]@minez.nl

Voorlopige duiding adviezen SodM en GTS – VERTROUWELIJK

GTS en SodM hebben hun adviezen over respectievelijk leveringszekerheid en veiligheid ten aanzien van de gaswinning in Groningen opgeleverd.

Hoofddlijn adviezen**SodM adviseert:**

- Onverwijld twee maatregelen te nemen, namelijk:
 - sluiten van de Loppersum-clusters. Dit gaat om de vijf clusters Ten Post, Overschild, De Paauwen, 't Zand en Leermens; en
 - Per direct de fluctuaties in de winning uit het Bierumcluster te beperken tot maximaal 20%.
- Zo snel mogelijk twee maatregelen te nemen, namelijk:
 - de totale productie uit het Groningen-gasveld te beperken tot maximaal 12 miljard Nm³/jaar; en
 - zo snel mogelijk de regionale fluctuaties in de productie van de overige clusters tot het huidige niveau +/- 50% te beperken.

GTS adviseert:

- In het lopende gasjaar (tot 1 oktober 2018):
 - een volumeverlaging kan worden gerealiseerd indien wordt ingezet op een hogere inzet van stikstof. Afhankelijk van de weersontwikkeling leidt dit naar verwachting tot een reductie van de gaswinning uit Groningen van 0,5-2 miljard Nm³;
 - dat de vijf clusters die SodM adviseert onverwijld te sluiten niet nodig zijn voor de capaciteitsmatige leveringszekerheid (leveringszekerheid bij piekvraag), en dat dit ook geldt voor het sluiten van het cluster Eemskanaal.
- Ten aanzien van de capaciteit die nodig is op de lange termijn:
 - vier van de vijf clusters die SodM adviseert onverwijld te sluiten niet noodzakelijk zijn voor de leveringszekerheid; en
 - van de twee andere clusters eind maart van dit jaar kan worden vastgesteld of deze noodzakelijk zijn voor de leveringszekerheid. Wel staat nu al vast dat deze clusters tussen nu en oktober niet nodig zijn.
- De tweede maatregel die SodM onverwijld adviseert, namelijk het beperken van de fluctuaties van het Bierumcluster, wordt niet genoemd in het advies van GTS.

Reactie minister

Waar beide adviezen verenigbaar zijn kan de minister deze maatregelen nemen; waar de adviezen nog niet met elkaar in lijn zijn, moet de minister deze nader bestuderen om tot een afweging van belangen te komen.

De minister zal op basis van deze adviezen morgen in zijn brief aankondigen dat hij:

1.

[Redacted text block containing multiple lines of blacked-out content, likely representing sensitive information or a list of measures.]

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 31 januari 2018 21:47
Aan: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten); Wouters, A.N. (Anita); Nas, mr. E.P. (Ernst-Paul)
Onderwerp: FW: Kamerbrief + nota
Bijlagen: Beslisnota bij Brief.docx; DOMUS-#18014817-v3-Brief_niveau_gaswinning_Groningen (2).DOCX

Maarten, Anita, Ernst-Paul,

Hierbij de daaropvolgende Kamerbrief en nota.

Groet,
[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 31 januari 2018 21:43
Aan: Wiebes, Ir. E.D. MBA (Eric); [REDACTED]
CC: Gaastra, mr. A.F. (Sandor)
Onderwerp: Kamerbrief + nota

Eric,

Hierbij met akkoord van Sandor de Kamerbrief en een bijbehorende nota. Je kan Sandor bellen als je deze wilt bespreken.

Groet,
[REDACTED]

Bas Heerma van Voss
[REDACTED]

.....
Ministerie van Economische Zaken & Klimaat
Directie Bureau Bestuursraad, dossiers energie & klimaat
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

T [REDACTED]

[@minez.nl](mailto:[REDACTED]@minez.nl)

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister

Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging
Directie Energie en Omgeving

Auteur

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]@minez.nl

Datum

31 januari 2018

Kenmerk

DGETM-EO / 18018658

nota

Brief aan de Tweede Kamer inzake de adviezen van
SodM en GTS over de gaswinning Groningen

Kopie aan

Bijlage(n)

Parafenroute

Paraaf	Paraaf	Paraaf
A.F. Gastra		
DG ETM		
Medeparaaf	Medeparaaf	Medeparaaf
[Redacted]		
WJZ		
BBR-paraaf		

Aanleiding

Hierbij ontvangt u ter ondertekening de brief aan de Tweede Kamer, waarmee u de Tweede Kamer informeert over de adviezen van SodM en GTS en de wijze waarop u met de adviezen om wilt gaan.

Advies

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

Kernpunten

SodM adviseert per direct de volgende maatregelen te nemen:

1. Sluiten van de Loppersumclusters
2. Beperken van de fluctuaties in de productie uit het Bierum-cluster tot maximaal 20% (met uitzondering van operationele omstandigheden).

Verder adviseert SodM:

- Beperk zo snel mogelijk de totale productie uit het Groningen-gasveld tot maximaal 12 miljard Nm³/jaar.
- Beperk zo snel mogelijk de regionale fluctuaties in de productie van de overige clusters tot het huidige niveau van +/- 50%. De beperking van de fluctuaties van +/- 20% voor de productie uit het gehele Groningenveld kan onder deze voorwaarde worden losgelaten.

Ontvangen BBR

In haar advies komt GTS tot de conclusie dat vier productieclusters definitief kunnen worden gesloten zonder dat de leveringszekerheid op piekmomenten in

gevaar komt. GTS geeft aan dat de twee resterende clusters voor de resterende maanden van het lopende gasjaar niet nodig zijn, maar voor volgende gasjaren misschien wel. Hierover kan naar verwachting eind maart een definitieve conclusie worden getrokken. Tot die tijd kan de winning uit vijf van deze clusters daarom, conform advies van SodM, in zijn geheel worden gestaakt.

Conform hetgeen eerder met u is besproken is in de brief de volgende lijn gehanteerd:

- Onderscheid is gemaakt tussen maatregelen die omwille van de veiligheid per direct te nemen zijn en maatregelen die zo snel mogelijk te nemen zijn, maar die een afweging vragen tussen effecten in het aardbevingsgebied en de leveringszekerheid;
- Per direct te nemen maatregelen, waarover tussen NAM, SodM en GTS overeenstemming bestaat, zijn door u overgenomen. Dit betekent dat u onverwijld contact zult opnemen met NAM om de maatregelen te effectueren; het gaat hierbij om het sluiten van de Loppersumclusters;
- Over per direct te nemen maatregelen, waarvan nu niet vastgesteld kan worden dat dit operationeel te realiseren is, vraagt u per omgaande nader advies aan SodM (en via SodM aan NAM) en GTS; het gaat hierbij om het beperken van de fluctuaties in de productie uit het Bierum-cluster;
- Ten aanzien van de maatregelen die een nadere afweging vragen tussen effecten in het aardbevingsgebied en de leveringszekerheid kondigt u aan eind maart met voorstellen te komen mede in het licht van de op dat moment beschikbare scenario's over de afbouw van de vraag naar Groningengas.

In zijn advies constateert SodM dat de eerdere productiebeperking in het Loppersumgebied en de daarop volgende veldbrede productiebeperkingen in eerste instantie een kentering van de steeds stijgende lijn van bevingsactiviteit teweeggebracht hebben. Juist ook het Loppersumgebied heeft als gevolg daarvan een paar relatief rustige jaren gehad. Echter, in november 2016 begon de activiteit in het Loppersumgebied weer te stijgen. De eerder genomen productiebeperkingen hebben dus slechts een tijdelijk effect gehad. Gegeven de weer toenemen de seismiciteit in het Loppersumgebied is de recente seismiciteit in het Zeerijpgebied niet onverwacht. Ook is het niet onverwacht dat deze stijgende seismiciteit heeft geresulteerd in de zware beving bij Zeerijp. Aan de andere kant is de snelheid van de escalatie van het aantal bevingen lokaal bij Zeerijp wel onverwacht.

Met deze onzekerheden moet bij het nemen van maatregelen terdege rekening gehouden worden. Om die reden is in de brief opgenomen dat de effecten van de maatregelen zeker in het Loppersumgebied nauwlettend gemonitord moeten worden en dat eventueel aanvullende maatregelen genomen moeten worden.

[Redacted signature block]

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energie en Omgeving

Kenmerk
DGETM-EO / 18018658

[Redacted text block]

Toelichting

De adviezen van SodM en GTS worden op 1 februari om 10.00 uur openbaar. Het voorstel is [Redacted text block]

[Redacted text block]

Van: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)
Verzonden: woensdag 31 januari 2018 22:57
Aan: Gaastra, mr. A.F. (Sandor)
Onderwerp: Re: Kamerbrief + nota

Maarten

Op 31 jan. 2018 om 23:17 heeft Gaastra, mr. A.F. (Sandor) <[redacted]@minez.nl> het volgende geschreven:

Paul, Manon, Maarten en Anita,

Bijgaand de concept brief naar aanleiding van de adviezen plus de aanbiedingsnota aan MEZK. Hij liet mij zojuist weten dat hij morgenochtend zal reageren. De opleg geeft een heldere samenvatting van de inhoud.

Morgenochtend rond 11 uur zal de brief aan de TK worden gezonden.

Gr Sandor

Begin doorgestuurd bericht:

Van: [redacted]@minez.nl>
Datum: 31 januari 2018 om 21:42:41 CET
Aan: "Wiebes, Ir. E.D. MBA (Eric)" <[redacted]@minez.nl>, [redacted]@minez.nl>
Kopie: "Gaastra, mr. A.F. (Sandor)" [redacted]@minez.nl>
Onderwerp: Kamerbrief + nota

Eric,
 Hierbij met akkoord van Sandor de Kamerbrief en een bijbehorende nota. Je kan Sandor bellen als je deze wilt bespreken.
 Groet,

[redacted]
 Beleidsmedewerker

.....
 Ministerie van Economische Zaken & Klimaat
 Directie Bureau Bestuursraad, dossiers energie & klimaat
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

T [redacted] 620
 [redacted]@minez.nl

Van: Gaastra, mr. A.F. (Sandor)
Verzonden: donderdag 1 februari 2018 08:22
Aan: [REDACTED]
CC: Huijts, P.H.A.M.; [REDACTED]@minfin.nl; Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten); Wouters, A.N. (Anita); [REDACTED]@minfin.nl
Onderwerp: Re: Kamerbrief + nota

1e punt wordt verwerkt. 2e punt zoeken we zsm uit, en geven we mezk in woordvoering mee

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 1 feb. 2018 om 08:04 heeft [REDACTED]@minaz.nl> het volgende geschreven:

Goedemorgen Sandor,

Veel dank voor het toesturen hiervan. Ik vind [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Groet,
[REDACTED]

Sent with Good (www.good.com)

-----Original Message-----

From: Gaastra, mr. A.F. (Sandor) ([REDACTED]@minez.nl)
Sent: Wednesday, January 31, 2018 10:17 PM W. Europe Standard Time
To: Huijts, P.H.A.M.; [REDACTED]@minfin.nl; Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten); Wouters, A.N. (Anita)
Cc: [REDACTED].; [REDACTED]@minfin.nl
Subject: Fwd: Kamerbrief + nota

Paul, Manon, Maarten en Anita,

Bijgaand de concept brief naar aanleiding van de adviezen plus de aanbiedingsnota aan MEZK. Hij liet mij zojuist weten dat hij morgenochtend zal reageren. De opleg geeft een heldere samenvatting van de inhoud.

Morgenochtend rond 11 uur zal de brief aan de TK worden gezonden.

Gr Sandor

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "[REDACTED]@minez.nl<mailto:[REDACTED]@minez.nl>>

Datum: 31 januari 2018 om 21:42:41 CET

Aan: "Wiebes, Ir. E.D. MBA (Eric)" <[REDACTED]@minez.nl<mailto:[REDACTED]@minez.nl>>, "[REDACTED]

[REDACTED]@minez.nl<mailto:[REDACTED]@minez.nl>>, "S [REDACTED]

[REDACTED]@minez.nl<mailto:[REDACTED]@minez.nl>>

Kopie: "Gaastra, mr. A.F. (Sandor)" <[REDACTED]@minez.nl<mailto:[REDACTED]@minez.nl>>

Onderwerp: Kamerbrief + nota

Eric,

Hierbij met akkoord van Sandor de Kamerbrief en een bijbehorende nota. Je kan Sandor bellen als je deze wilt bespreken.

[REDACTED]
Bas

[REDACTED]
Beleidsmedewerker

.....
Ministerie van Economische Zaken & Klimaat
Directie Bureau Bestuursraad, dossiers energie & klimaat
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

T + [REDACTED]
[REDACTED]@minez.nl<mailto:[REDACTED]@minez.nl>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: Gaastra, mr. A.F. (Sandor)
Verzonden: donderdag 1 februari 2018 10:45
Aan: Paul Huijts; [REDACTED]@minfin.nl; [REDACTED]; [REDACTED]@minfin.nl
CC: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten); Wouters, A.N. (Anita); [REDACTED]
Onderwerp: Brief niveau gaswinning - def.docx
Bijlagen: Brief niveau gaswinning - def.docx; ATT00001.txt

Brief zoals die om 11 uur uitgaat. Hgr Sandor

[REDACTED]

Van: Gaastra, mr. A.F. (Sandor)
Verzonden: donderdag 1 februari 2018 11:18
Aan: Wiebes, Ir. E.D. MBA (Eric); [REDACTED]
Onderwerp: Fwd: Versie van de brief voor verzending
Bijlagen: Brief niveau gaswinning - def.docx; ATT00001.htm

Eric, ziehier de brief zoals die uitgaat. Daarin schrijf jij niet keihard dat je naar 12 gaat, maar schrijf je dat naar dat niveau gaan een grote inspanning vergt en een belangenafweging tussen veiligheid en leveringszekerheid. Eind van dit kwartaal kom je met de scenario's

In de woordvoering zal de vraag komen of je nu naar 12 gaat en hoe snel. Daarover kan je zeggen wat je vanmorgen zei: ik heb de TK al gemeld dat we hoe dan ook naar beneden gaan. Hoe ver en hoe snel dat kan en wanneer we dan bij 12 kunnen zijn, daar wil ik aan het eind van dit kwartaal duidelijkheid over hebben.

S

Begin doorgestuurd bericht:

Van: [REDACTED] <[REDACTED]@minez.nl>
Datum: 1 februari 2018 om 10:24:14 CET
Aan: "Gaastra, mr. A.F. (Sandor)" <[REDACTED]@minez.nl>, [REDACTED] <[REDACTED]@minez.nl>
Onderwerp: Versie van de brief voor verzending

[REDACTED]
Beleidsmedewerker

.....
Ministerie van Economische Zaken & Klimaat
Directie Bureau Bestuursraad, dossiers energie & klimaat
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

T

[REDACTED] <[REDACTED]@minez.nl>

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 2 februari 2018 12:31
Aan: Gaastra, mr. A.F. (Sandor)
Onderwerp: A4'tje minister

Ha Sandor,

Vanochtend gaf je mij een a4'tje met vijf verzoeken van de minister mee. Met drie van de vijf kan ik uit de voeten, over twee zou ik je graag een voorstel willen voorleggen.

De minister heeft gevraagd naar 1) de vorderingen van het traject [REDACTED], en 2) de budgettaire impact van bepaalde aannames ten aanzien van afname van het te winnen volume aan gas, schade, en verdelingen in het gasgebouw.

Mij lijkt het, [REDACTED]

Zie jij dit ook zitten?
Groet,

[REDACTED]
Beleidsmedewerker

.....
Ministerie van Economische Zaken & Klimaat
Directie Bureau Bestuursraad, dossiers energie & klimaat
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

T [REDACTED]

[@minez.nl](mailto:[REDACTED]@minez.nl)

Van: Gaastra, mr. A.F. (Sandor)
Verzonden: zondag 4 februari 2018 22:05
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Re: Complimenten!!

Tja, dat is het 'wat', nu nog het 'hoe en wanneer'.

Gr S

> Op 4 feb. 2018 om 09:20 heeft [REDACTED] @gastransport.nl> het volgende geschreven:

>

> Beste Sandor,

> Dank! We gaan direct weer door naar de volgende fase denk ik. Toekomstscenario's lijken gereduceerd tot 1 alternatief: zsm naar 12 (en vervolgens naar 0).

>

> Ik heb het team aan onze kant al gevraagd snel met jullie de kaders vast te stellen.

> Word vervolgd!!

> [REDACTED]

>

> Verstuurd vanaf mijn iPad

>

>> Op 2 feb. 2018 om 18:26 heeft Gaastra, mr. A.F. (Sandor) <[REDACTED]@minez.nl> het volgende geschreven:

>>

>> Potdorie, hoe kon ikzelf gts nu vergeten? Sorry en inderdaad: ook geweldig werk van gts!

>>

>> Verstuurd vanaf mijn iPhone

>>

>>> Op 2 feb. 2018 om 18:12 heeft [REDACTED] @minez.nl> het volgende geschreven:

>>>

>>> [REDACTED]

>>>

>>> Onderstaande geldt uiteraard ook voor jullie.

>>>

>>> [REDACTED]

>>>

>>>

>>> -----Oorspronkelijk bericht-----

>>> Van: Gaastra, mr. A.F. (Sandor)

>>> Verzonden: vrijdag 2 februari 2018 18:05

>>> Aan: Smallenbroek, drs. J.M.C. (Meindert); [REDACTED]

>>> Wouters, A.N. (Anita); Nas, mr. E.P. (Ernst-Paul); [REDACTED]

>>> Vries, mr. E.J. de (Bert); [REDACTED]

>>> CC: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten); Wiebes, Ir. E.D. MBA (Eric);

>>> Kockelkoren, T.F. (Theodor); [REDACTED]

>>> Onderwerp: Complimenten!!

>>>

>>> Beste collega's en "vrienden van Groningen",

>>>

>>> Mede namens de minister wil ik jullie heel hartelijk bedanken voor de geweldige prestaties van deze week. We hebben de oplossing van Groningen een heel stuk dichterbij gebracht. Een uitnodiging voor de Groningenborrel volgt.

>>>

>>> Die complimenten gelden wat mij betreft ook voor Theodor en zijn mensen trouwens, vandaar de cc. Goeie samenwerking tussen beleid en handhaving.

>>>

>>> Nu effe uitrusten en dan volgende week verder met bijvoorbeeld het debat en de buurlanden.

>>>

>>> PS: ik heb vast mensen vergeten. Willen jullie zo vriendelijk zijn dan door te mailen aan betrokkenen??

>>>

>>> Dank

>>>

>>> Sandor

>>>

>>>

>> Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd.

>> Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u

>> is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het

>> bericht te verwijderen.

>> De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard

>> ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch

>> verzenden van berichten.

>>

>> This message may contain information that is not intended for you. If

>> you are not the addressee or if this message was sent to you by

>> mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

>> The State accepts no liability for damage of any kind resulting from

>> the risks inherent in the electronic transmission of messages.

>

> This communication is intended only for use by the addressee. It may contain confidential or privileged information. If you receive this communication unintentionally, please let us know by reply immediately. N.V.

Nederlandse Gasunie does not guarantee that the information sent with this E-mail is correct and does not accept any liability for damages related thereto.

>

Van: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)
Verzonden: donderdag 22 februari 2018 22:04
Aan: Gaastra, mr. A.F. (Sandor)
Onderwerp: Fwd: Verzoek MEZK kostenraming Groningen

Sandor,

Minezk en minfin hebben hier gister over gesproken en

Kun jij zorgen dat morgen bijv Birgitta de cijfers afstemt met Wouter Raab en dan beide bwl zsm worden geïnformeerd zodat ze hier zo mogelijk en marge MR nog even over kunnen hebben?

Maarten

Begin doorgestuurd bericht:

Van: [REDACTED] <[@minez.nl](#)>
Datum: 16 februari 2018 om 17:39:07 CET
Aan: [REDACTED] <[@minez.nl](#)>, "Camps, drs. M.R.P.M.
(Maarten)" <[@minez.nl](#)>, "Gaastra, mr. A.F. (Sandor)" <[@minez.nl](#)>,
"Wouters, A.N. (Anita)" <[@minez.nl](#)>, [REDACTED]
<[@minez.nl](#)>, [REDACTED] <[@minez.nl](#)>, "Smallenbroek, drs. J.M.C.
(Meindert)" <[@minez.nl](#)>,
[REDACTED] <[@minez.nl](#)>,
[REDACTED] <[@minez.nl](#)>,
[REDACTED] <[@minez.nl](#)>,
[REDACTED] <[@minez.nl](#)>,
[REDACTED] <[@minez.nl](#)>,
[REDACTED] <[@minez.nl](#)>,"Nas, mr. E.P. (Ernst-Paul)" <[@minez.nl](#)>,
[REDACTED] <[@minez.nl](#)>,
[REDACTED] <[@minez.nl](#)>

Onderwerp: Verzoek MEZK kostenraming Groningen

Dag allen,
De minister gaf zojuist in de terugkoppeling van de MR aan dat hij graag een eerste tentatief overzicht van de kosten in het Groningendossier zou zien. Dit heeft hij met MFIN besproken en ze zouden dit graag en marge van de volgende MR bespreken (eventueel met ambtenaren er bij). De minister vroeg specifiek om een aantal scenario's waarin het volume, de schade-afhandeling en de versterkingsopgave worden meegenomen. Hij gaf hierbij nog het volgende mee:

- Volume van de gaswinning voorlopig op basis van 1 stikstoffabriek
- Versterkingsopgave: graag een inschatting gesplitst in het aantal huizen en de kosten per huis

De minister spreekt woensdagochtend met MFIV over iets anders en dan kunnen ze dit wellicht alvast bespreken, dus als het kan graag voor dinsdag einde van de dag een versie naar mij en [REDACTED].
Alvast dank en bel of mail vooral bij vragen.

Groet,

Adverseur

Bureau Bestuursraad (BBR)
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

T [REDACTED]
e-mail: [REDACTED]@minez.nl

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 28 februari 2018 21:50
Aan: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)
CC: [REDACTED]; Bien, E.A. (Ellen)
Onderwerp: Re: Groningen

Maarten,

Je lezing van de begrotingsregels klopt. Door de aangepaste regels en de nu voorliggende problematiek zal er wel nagedacht worden over hoe eea in de Kaderbrief te verwerken. [REDACTED]

Groet,

Met vriendelijke groet, [REDACTED] FEZ, ministerie van Economische Zaken en
 Klimaat
 Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 28 feb. 2018 om 21:26 heeft Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten) <[REDACTED]@minez.nl> het volgende geschreven:

[REDACTED] Ik heb de begrotingsregels er nog maar even bij gehaald. Daar staat

'De budgettaire gevolgen van besluiten over het volume van gaswinning worden ingepast onder het uitgavenplafond; hiervoor hoeft geen compensatie binnen de departementale begroting plaats te vinden. De verandering in productie wordt gewaardeerd tegen de gasprijzen waarop de meest recente openbare meerjarenraming is gebaseerd.'

[REDACTED]
 Maarten

Op 28 feb. 2018 om 13:25 heeft [REDACTED]@minez.nl> het volgende geschreven:

Maarten

Alleen de autonome prijsaanpassingen als gevolg van marktontwikkelingen vallen buiten het uitgavenkader. De hogere kosten van de bovengrond voor schade en versterken en daaruit voortvloeiend lagere aardgasbaten vallen binnen het uitgavenkader.

Groeten

Van: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)
Verzonden: woensdag 28 februari 2018 12:55
Aan: [REDACTED]
CC: Bien, E.A. (Ellen); [REDACTED]
Onderwerp: Re: Groningen

Ok, helder. Inderdaad goed dat eea tot 1 scenario is teruggebracht en de onderliggende techniek is op zich ook niet nodig om de stappen te begrijpen. [REDACTED] alleen de budgettaire gevolgen van besluiten over volume vallen toch onder het uitgavenkader (en dus onder de potentiële

bezuinigingsopgave)? [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

M.

Op 28 feb. 2018 om 11:18 heeft [REDACTED]
[REDACTED]@minez.nl> het volgende geschreven:

Maarten

- De bovengrondse kosten die NAM maakt hebben effect op de afdrachtensystematiek en dus op de gasbaten. Als grove stelregel geldt dat iedere € 100 mln. aan hogere kosten x 73% (bij overgang naar het mijnbouwregime) € 73 mln. aan lagere gasbaten oplevert. Op dat moment moet er dus in theorie bezuinigd worden.
- De € 100 mln. per jaar aan extra budget waar we nu een afspraak met FIN over hebben lopen rechtstreeks via de rijksbegroting en staan helemaal los van NAM en dus de afdrachtensystematiek. Dit wordt via het BVM en de VJN geëffectueerd en komt op de begroting van EZK. Deze kosten staan niet in deze nota omdat FIN alleen de effecten wilde zien die invloed hebben op de gasbaten. De € 100 mln. hadden ze natuurlijk al in beeld voor de kaderbrief.
- Bij de tabellen aan het eind laten we iedere keer de eindstand zien van de verschillende effecten: stap 1 prijs, stap 2 productie, stap 3 afdrachtenregime en stap 4 kosten bovengrond met uiteindelijk aan het eind van stap 4 de eindstand met de vier stappen.
- Het klopt dat de eindstand in stap 4 van het nbm deel aansluit op de nieuwe reeks in tabel 3 met uiteindelijk het verschil in gasbaten tussen de oude reeks regeerakkoord en de nieuwe reeks 22 februari. Met andere woorden het verschil is dus het negatieve effect op de gasbaten en moet FIN dus in de kaderbrief opnemen als tegenvaller.
- [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
- Beide ministers hebben ruim een week geleden al een eerste versie van deze opzet gezien met drie scenario's voor kosten en dat is nu teruggebracht tot 1 scenario kosten met overeenstemming tussen EZK en FIN.

Groeten [REDACTED]

Van: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)

Verzonden: dinsdag 27 februari 2018 17:25

Aan: [REDACTED]

CC: Bien, E.A. (Ellen)

Onderwerp: Re: Groningen

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
Hoe werken de bovengrondse kosten door in de rijksbegroting?
Deel loopt via nam (dus afdracht), deel is rechtstreeks. Hoe is dat verwerkt?

Bij de tabellen aan het slot is onduidelijk of het mutaties of standen zijn en hoe ze zich verhouden tot tabel 3 in de tekst (klopt het dat het Nbm deel van de slottabel aansluiten op tabel 3?). [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Maarten

Op 27 feb. 2018 om 13:20 heeft [REDACTED]
[REDACTED] <[@minez.nl](mailto:minez.nl)> het volgende geschreven:

[REDACTED]
Gisteren hebben we een constructief gesprek gehad met IRF, Wouter Raab.
Resultaat is dat we nu een gedeeld beeld hebben over de kosten Groningen bovengrond en welk effect dit heeft op de gasbaten, over de ondergrond was geen verschil van mening.
Volgens ons ligt er nu een plaat waar we de komende jaren mee aan het werk kunnen.
FIN deelt dit beeld met hun minister. Zoals net telefonisch afgesproken wil ik jou vragen bij gelegenheid dat er weer een tas gaat dit naar onze minister te sturen. Voor FIN is dit beeld op dit moment van belang voor de kaderbrief waarvan de verminderde gasbaten substantieel onderdeel uitmaken.
Intern is er overeenstemming met ETM, Team Bovengrond en FEZ.
Groeten [REDACTED]

Van: Wiebes, Ir. E.D. MBA (Eric)

Verzonden: vrijdag 23 februari 2018 10:43

Aan: Bien, E.A. (Ellen)

CC: Gaastra, mr. A.F. (Sandor); Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten); [REDACTED]
[REDACTED]

Onderwerp: Re: Groningen

Snap ik. [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Hartelijke groet, Eric Wiebes

Op 23 feb. 2018 om 09:48 heeft Bien, E.A. (Ellen) <[REDACTED]@minez.nl> het volgende geschreven:

Ha eric,
zo juist met Wouter Raab van
Financien gesproken, ■■■

Met vriendelijke groet,
Ellen Bien
Directeur FEZ
Email: [redacted] [@minez.nl](mailto:[redacted]@minez.nl)
Mobiel: [redacted]

[REDACTED]

Van: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)
Verzonden: donderdag 8 maart 2018 18:21
Aan: Gaastra, mr. A.F. (Sandor)
Onderwerp: Re: SGO Gron

Op 8 mrt. 2018 om 17:47 heeft Gaastra, mr. A.F. (Sandor) <[REDACTED]@minez.nl> het volgende geschreven:

[REDACTED]

Op 8 mrt. 2018 om 17:06 heeft [REDACTED]@minez.nl> het volgende geschreven:

Dag Sandor,
Hierover is ook rechtstreeks contact geweest tussen de minister en [REDACTED],
ik neem aan naar aanleiding van het SGO. Minister was het hiermee eens.

[REDACTED]

Groet,
[REDACTED]

Van: Gaastra, mr. A.F. (Sandor)
Verzonden: donderdag 8 maart 2018 17:00
Aan: [REDACTED]

CC: Wouters, A.N. (Anita); Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)
Onderwerp: SGO Gron

[REDACTED]

Dank S

[REDACTED]

Van: Gaastra, mr. A.F. (Sandor)
Verzonden: dinsdag 13 maart 2018 12:43
Aan: Smallenbroek, drs. J.M.C. (Meindert); [REDACTED]
Wouters, A.N. (Anita); [REDACTED]
CC: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten); [REDACTED]
[REDACTED]
Onderwerp: Betrokkenheid SODM bij scenariobrief en wetsvoorstel

Zojuist gebeld door IG SODM. Hem bijgepraat over het groningen dossier. [REDACTED]

[REDACTED]

Ook van gedachten gewisseld over versterkingsopgave irt winningsniveaus. Hem uitgelegd dat wij nu koersen op
afbouw naar 0 in 10 tot 15 jaar via 12 in pakweg 2023. En dat minister SODM om advies zal vragen als het
voorkeursscenario er eind deze maand ligt. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Dank Sandor

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: zaterdag 17 maart 2018 12:39
Aan: Wiebes, Ir. E.D. MBA (Eric)
Onderwerp: Brief scenario's gaswinning
Bijlagen: DOMUS-#18047244-v3-brief_scenario_s_gaswinning_Groningen.DOCX;
ATT00001.htm; DOMUS-#18047952-v1-Scenario_s_Gaswinning_Groningen.docx;
ATT00002.htm

Ha Eric,

Hierbij de laatste versie van de brief in Word.

[REDACTED]

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister

Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging
Directie Energiemarkt en
Innovatie

Auteur

@minez.nl

nota

Brief scenario's gaswinning Groningen

Datum

15 maart 2018

Kenmerk

DGETM-EI / 18047244

BHM: 18047334

Kopie aan

(DGETM/E&I)

(DGETM/E&I)

(DGETM/E&I)

(DGETM/E&O)

(DGETM/PD2020)

(DGETM/PD2020)

Parafenroute

DGETM

Sandor Gaastra

E&I

BBR

Bijlagen: 3.

Aanleiding

Hierbij ontvangt u een concept van de brief over de scenario's van de gaswinning, een GTS-studie die dient als cijfermatige onderbouwing bij de brief en het aanbiederingsformulier voor de RFEZIL. As. maandag 19 maart 13.00u staat een bespreking met u gepland over deze brief.

Advies

Graag horen wij uw opmerkingen op de kamerbrief. Daarnaast verzoeken wij u het RFEZIL formulier te ondertekenen.

Kernpunten

Voorstel is om de brief aan de hand van onderstaande tussenkopjes te bespreken.

Afbouw gaswinning

- In de scenario-studie komen de volgende trajecten aan de orde die in gang zijn gezet om de het mogelijk te maken de winning z.s.m. terug te brengen naar 12 miljard m³ in een koud jaar en daarna naar 0 m³:
 - 1) de bouw van aanvullende stikstofcapaciteit;
 - 2) het overschakelen van (industriële) grootverbruikers van laagcalorisch gas op andere vormen van energie;
 - 3) geïntensiveerd overleg met het buitenland over de afbouw van de export van laagcalorisch gas;
 - 4) verduurzaming van de gebouwde omgeving.
- Hieruit volgt dat zonder maatregelen om de vraag terug te dringen de behoefte aan Groningengas in een koud jaar daalt van de huidige 27 miljard m³ naar 17,1 miljard m³ per 1 oktober 2022, primair door een afbouw van de buitenlandse vraag. Het gewenste niveau van 12 miljard m³ wordt dan per 1 oktober 2025 bereikt. Met de bouw van de stikstofinstallatie volstaat echter vanaf 1 oktober 2022 al een volume van 12 miljard m³ aan Groningengas in een koud jaar. Wordt de installatie niet gebouwd, maar vindt er wel afbouw van de vraag vanuit de industrie plaats, dan verschuift dit naar 1 oktober 2024.

Ontvangen BBR

- Hoewel het totale effect van al deze acties nog onzeker is, zullen deze acties naar verwachting ook al in deze kabinetsperiode tot een verlaging leiden van de vraag naar Groningengas.
- De investeringen in aanvullende stikstofcapaciteit door GTS leiden er toe dat we vanaf oktober 2022, 3 jaar eerder dan zonder stikstof-investeringen, in een koud jaar op maximaal 12 miljard m³ zitten.
- Naar investeringen in stikstof blijven we ook inzetten om versnelde ombouw van de industrie, afbouw van de export en verduurzaming van huishoudens. Deze aanvullende acties zijn er aan de ene kant op gericht om de komende jaren (bouw stikstofinstallatie duur tot 2022) al stappen te zetten, maar aan de andere kant ook om na het bereiken van de 12 miljard m³ verdere stappen in de afbouw te kunnen zetten richting 0.
- Bij deze aanvullende stappen heeft het onze voorkeur om een afweging te maken in hoeverre deze op een kosteneffectieve wijze kunnen bijdragen aan de CO₂-reductie doelen.

Investerings in stikstofcapaciteit door GTS

- [REDACTED]
- GTS zal beide opties consulteren in de markt, aangezien deze investeringen, na goedkeuring door de ACM, via de tarieven zullen worden verrekend. Daarbij staat het marktpartijen uiteraard vrij om alternatieven die in hun ogen (kosten)effectiever zijn aan te dragen.

Investerings in ombouw van grootverbruikers

- [REDACTED]
- Over de uiteindelijke keuzes die door u in dit traject van de ombouw van de grootverbruikers worden gemaakt moet richting de zomer meer duidelijkheid ontstaan als de gesprekken met de individuele bedrijven een stap concreter zijn. [REDACTED]

Maatregelen voor kleinverbruikers (verwarmen en koken op gas)

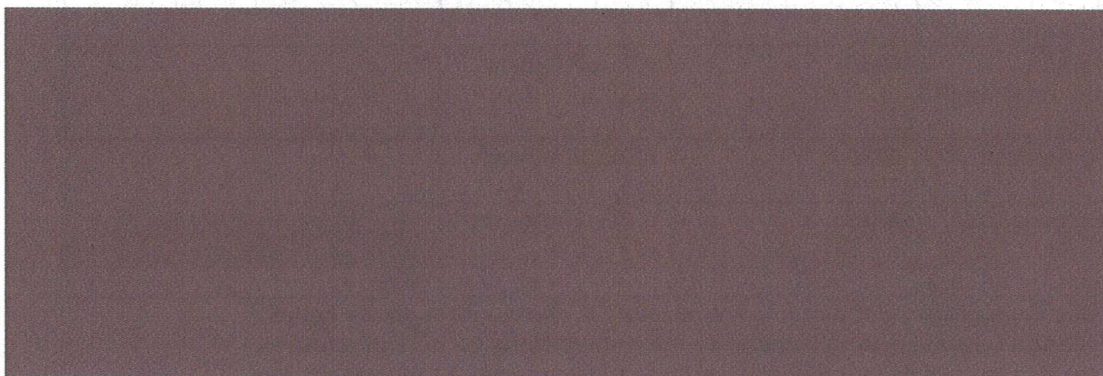
- Op het gebied van maatregelen die zorgen voor de reductie van het gasverbruik bij kleinverbruikers is geen verbod op verkoop van kookplaten opgenomen. [REDACTED]

Aanpassing Gaswet en Mijnbouwwet.

- Om zorg te dragen dat verlaging van de vraag tot 12 miljard m³ ook leidt tot een lagere winning van gas uit het Groningenveld, zal de Gaswet en de Mijnbouwwet wijzigen. Deze wijziging zal op korte termijn worden geconsulteerd, zodat deze zo snel als mogelijk is in werking kan treden.

Financiële consequenties

- Budgettaire effecten: In de voorbereidingen voor Voorjaarsnota is een teruggang van de winning naar 12 miljard m3 in 2022 verwerkt in het budgettaire beeld. Onderstaande tabel geeft een update van de gasbatenraming met daarin verwerkt: actualisering van de gasprijzen, afbouw van de winning, de nieuwe afdrachtensystematiek en de aardbevingskosten. In onderstaande ramingen is het verschil berekend tussen de oude reeks (stand startnota) en nieuwe reeks voor zowel de gasbaten als vpb.

- Ook vanuit andere departementen worden vragen gesteld over de financiële consequenties van de keuzes die in de brief worden gemaakt. De kosten die gepaard gaan met de verschillende maatregelen zijn in onderstaande tabel weergegeven. De kosten voor ombouw en extra stikstof zullen in beginsel als deze investeringen als nuttig/noodzakelijk worden gekwalificeerd via de transporttarieven kunnen worden verrekend en hebben geen gevolgen voor de Rijksbegroting.

Maatregel	Gereed in gasjaar	Volumereductie per jaar	Kosten
Stikstof			
Stikstofinstallatie Zuidbroek	2022/2023	5-7 miljard m3	Investering 500 mln. euro ± 30% Exploitatie 40 mln euro p/jaar
Uitbreiding stikstofcapaciteit Wieringenmeer	2019/2020	1-1,5 miljard m3	PM
Ombouw 8 bedrijven	2022 (?)	2,3 miljard m3	Huidige kosteninschatting voor maatregelen in GTS netwerk 55 mln € ± 40%
Verrijking station in Duitsland (EWE optie)	Q2 2019	0,8 miljard m3	Investeringskosten 10 mln. euro Exploitatie 0,1 mln. euro p/jaar

Stikstofinstallatie in Duitsland (EWE optie)	Q4 2019	0,85 miljard m3	Investeringskosten 10 mln. euro Exploitatie 3 mln. euro p/jaar
█ (voorstel volgt binnen maand)	PM	PM	PM
Hansa veld (25% stikstof)	?	?	?
Verduurzaming			
Vraag reductie gebouwde omgeving (ambitie RA)	2030	0,7-1,7 miljard m3	?
Aanbod groen gas	2030	0,4-1,8 miljard m3	?
Warmterotonde Zuid Holland	2025	0,7-1,3 miljard m3	█ █ █

- Gas in de grond: wat niet in bovenstaande is verrekend is dat de keuze voor de bouw van een aanvullende stikstofinstallatie i.c.m. een scenario om de winning zo snel mogelijk terug te brengen naar 12 miljard m³ (en daarna naar z.s.m. naar 0) betekent dat er ca. 300-350 miljard m³ gas meer onder de grond blijft zitten t.o.v. een scenario waarbij de winning wordt voortgezet op het huidige niveau. Dit gas vertegenwoordigt bij een gasprijs van 15-20 ct. een waarde van 45-70 miljard euro.

Planning

19 maart: bespreking eerste versie brief

19-21 maart: interdepartementale afstemming

21 maart: verspreiden stukken voor RFEZIL

█

27 maart: RFEZIL

28 maart: afrondend contact met België, Duitsland, Frankrijk op DG en ministerieel niveau

29 maart: █ verzenden brief

[REDACTED]

Van: Wiebes, Ir. E.D. MBA (Eric)
Verzonden: zondag 18 maart 2018 20:28
Aan: [REDACTED] Gaastra, mr. A.F.
(Sandor); [REDACTED]; Wouters, A.N. (Anita)
Onderwerp: DOMUS-#18047952-v1-Scenario_s_Gaswinning_Groningen
Bijlagen: DOMUS-#18047952-v1-Scenario_s_Gaswinning_Groningen.docx; ATT00001.txt

Beste collega's,

Ziehier een bewerkte versie van de winningsbrief. Hij is korter geworden, maar daardoor ontstaat er wellicht behoefte aan enige bijlagen, bv met een inventarisatie van gasopslagen, stikstoffabrieken, nadere informatie over de maatregelen, enz.

Na overleg met Sandor [REDACTED]

Ik zie niks nieuws terug over de stikstofcapaciteit. [REDACTED]

[REDACTED] En
laten we uitgaan van een gemiddeld jaar, waarna we het effect van een koud jaar ook melden.

Hoor graag, tot morgen.

Van: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)
Verzonden: dinsdag 20 maart 2018 11:55
Aan: Vries, mr. E.J. de (Bert)
Onderwerp: Re: Gaswinning

Op 20 mrt. 2018 om 11:51 heeft Vries, mr. E.J. de (Bert) <[redacted]@minez.nl> het volgende geschreven:

Van: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)
Verzonden: dinsdag 20 maart 2018 11:17
Aan: Vries, mr. E.J. de (Bert)
CC: Wouters, A.N. (Anita); Gaastra, mr. A.F. (Sandor); [redacted]

Onderwerp: Re: Gaswinning

Bert,

Los van de vraag of [redacted] wel of geen goed idee is: is daar met lnv collega's ook contact over? [redacted]

Maarten

Op 20 mrt. 2018 om 08:57 heeft Vries, mr. E.J. de (Bert) [redacted]@minez.nl> het volgende geschreven:

Even over punt 1. Ik heb reeds eerder contact met [redacted] hierover gehad. [redacted] Gaat wat ver om dat in een mail uiteen te zetten. Goed om daar eens over te hebben bij uitwerking warmterotonde.

Bert

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 20 mrt. 2018 om 08:40 heeft Wiebes, Ir. E.D. MBA (Eric) [redacted]@minez.nl> het volgende geschreven:

Twee nagekomen gedachte voor de brief:

1. Anita kwam met het idee om [redacted], die zich aan mij had aangeboden, in te zetten als ambassadeur om het L-gasverbruik in de glastuinbouw terug te dringen. Zou mooi zijn om dit nog in de brief te kunnen verwerken.
2. We hadden het gisteren over die Duitse huishoudens die aan het einde zitten van een L-gas aanvoerleiding, waardoor een lokale stikstofvoorziening niet mogelijk was. Maar je kunt de Duitse huishoudens toch geheel van de L-leiding afkoppelen en aan het H-gas zetten met een EWE-fabriek er naast?

Hartelijke groet, Eric Wiebes

[REDACTED]

Van: [REDACTED]@gastransport.nl>
Verzonden: dinsdag 20 maart 2018 16:47
Aan: Gaastra, mr. A.F. (Sandor); [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: advies GTS finaal concept
Bijlagen: L 18.0020 Minister Wiebes - Scenario analyse - versie 20 maart 2018-versie 3.pdf

Beste Sandor en [REDACTED]

Bijgevoegd ontvangen jullie zoals afgesproken het finaal concept van ons advies. Op wat laatste punten en komma's is het gereed. Deze versie kunnen jullie gebruiken ter voorbereiding op de besluitvorming volgende week.

We zien elkaar morgen.

Groet,
[REDACTED]

Met vriendelijke groet / Yours sincerely

[REDACTED]

E: [REDACTED]@gastransport.nl
T: [REDACTED]
M: [REDACTED]

Gasunie Transport Services B.V.
Gasunie Transport Services
Postbus 181
9700 AD Groningen
Concourslaan 17

This communication is intended only for use by the addressee. It may contain confidential or privileged information. If you receive this communication unintentionally, please let us know by replying immediately. N.V. Nederlandse Gasunie does not guarantee that the information sent with this E-mail is correct and does not accept any liability for damages related thereto.

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 21 maart 2018 14:52
Aan: [REDACTED]
CC: Gaastra, mr. A.F. (Sandor); Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten); Wouters, A.N. (Anita); [REDACTED]
Onderwerp: Kamerbrief gaswinning Groningen
Bijlagen: Kamerbrief Gaswinning Groningen.docx; Bijlage 3 - advies GTS leveringszekerheid middels scenario analyse.pdf; Aanbiedingsformulier Kamerbrief Gaswinning Groningen.pdf

Michiel, [REDACTED],

Hierbij zoals besproken de Kamerbrief over de Gaswinning Groningen, met bijlage en aanbiedingsformulier. Wij verspreiden deze ook naar de collega's bij de andere departementen.

Vriendelijke groet,
[REDACTED]

[REDACTED]
Beleidsmedewerker

.....
Ministerie van Economische Zaken & Klimaat
Directie Bureau Bestuursraad, dossiers energie & klimaat
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

T + [REDACTED]
[REDACTED] minez.nl

Handtekening bewindspersoon

Minister van Economische Zaken en Klimaat

Rijksoverheid

Aanbiedingsformulier voor RFEZIL

Van 1 *

Aanbieding

Minister van Economische Zaken en Klimaat

Van 2

N.v.t.

Mede namens 1

N.v.t.

Mede namens 2

N.v.t.

Mede namens 3

N.v.t.

Type voorstel *

Brief aan de Tweede Kamer

Titel *

Titel en inhoud

Scenario's gaswinning Groningen

Inhoud en doelstelling van het voorstel *

In het Regeerakkoord heeft het kabinet aangekondigd scenario's te zullen ontwikkelen voor een (verdere) verlaging van de gaswinning na 2021. Met het advies van Staatstoezicht op de Mijnen (n.a.v. de beving in Zeerijp) om de gaswinning uit Groningen z.s.m. terug te brengen naar een niveau van 12 miljard m3 per jaar, is de noodzaak van een snelle verdere verlaging nog urgenter geworden. Met deze brief wordt de Kamer geïnformeerd over hoe de winning zo snel mogelijk via 12 miljard m3 naar uiteindelijk 0 m3 wordt afgebouwd.

In de scenario-studie te komen de volgende trajecten aan de orde die in gang zijn gezet om de het mogelijk te maken de winning z.s.m. terug te brengen:

- 1) De bouw van aanvullende stikstofcapaciteit
- 2) Het overschakelen van (industriële) grootverbruikers van laagcalorisch gas op andere vormen van energie
- 3) Overleg met het buitenland over de afbouw van de export van laagcalorisch gas
- 4) Verduurzaming van de gebouwde omgeving

Gasunie Transport Services (de beheerder van het landelijk gastransportnet) heeft daarbij inzichtelijk gemaakt wat de effecten zijn op de vraag naar Groningengas van de verschillende hierboven genoemde trajecten. Het budgettaire effect van het terugbrengen van de gaswinning naar 12 miljard m3 vanaf 1 oktober 2022 loopt mee in de voorjaarsbesluitvorming.

Voorgesteld besluit *

Instemmen met agendering in onderraad of ministerraad.

Datum aanbieding *

Behandeltraject

21 maart 2018

Kenmerk *

n.v.t.

Hamerstuk *

☐ Ja ☒ Nee

Voorgaande behandeling *

☐ Ja ☒ Nee

Gevolgen en juridisch kader

- Gevolgen rijksbegroting * ☒ Ja ☐ Nee
 Gevolgen apparaatsuitgaven * ☐ Ja ☒ Nee
 Gevolgen voor regeldruk * ☐ Ja ☒ Nee
 Overeenstemming met JenV inzake wetgevingstoets en effectenanalyse * ☐ Ja ☐ Nee, met bijlage ☐ Nee, zonder bijlage ☒ N.v.t.
 Overeenstemming met JenV inzake fouten- en misbruiksignalering * ☐ Ja ☐ Nee, met bijlage ☐ Nee, zonder bijlage ☒ N.v.t.
 Aan EU Notificatie voldaan * ☐ Ja ☐ Nee ☒ N.v.t.
 Verplichting Int. verdragen en/of Europese regelgeving * ☐ Ja ☒ Nee

Interdepartementale afstemming

- Overeenstemming BZK inzake beoordelingskader financiële/ bestuurlijke consequenties decentrale overheden en/of Caribisch Nederland * ☐ Ja ☐ Nee ☒ N.v.t.
 Overeenstemming Aruba, Curaçao en Sint Maarten * ☐ Ja ☐ Nee ☒ N.v.t.
 Ambtelijk afgestemd * ☒ Ja ☐ Nee ☐ N.v.t. in Besluitvormend Overleg Groningen
 Overeenstemming bereikt op ambtelijk niveau * ☒ Ja ☐ Nee ☐ N.v.t.
 Overeenstemming bereikt met
☒ AZ ☒ BZK ☒ EZK ☐ I&W ☐ SZW ☐ VWS ☐ LNV
☐ BZ ☐ Def ☒ Fin ☐ OCW ☐ JenV ☐ BH&OS
 Omschrijving geschilpunten Het besluit om de gaswinning terug te brengen tot uiteindelijk 0 m3

Contactpersonen

	Contactpersoon 1	Contactpersoon 2
Naam *	[Redacted]	[Redacted]
Afdeling *	Directie Energiemarkt & Innovatie	Directie Energiemarkt & Innovatie
Telefoonnummer *	[Redacted]	[Redacted]
E-mailadres *	[Redacted]@minez.nl	[Redacted]@minez.nl

Begroting sectie A (uitgaven)

Budgetdisciplinesector* ☐ Budgettair Kader Zorg ☐ Sociale zekerheid en arbeidsmarktbeleid ☒ Rijksbegroting in enge zin ☐ N.v.t.

Initiële jaar* 2018 2018 2019 2020 2021 2022 2023

Totale uitgaven

Begroting sectie A (ontvangsten)

Initiële jaar* 2018 2018 2019 2020 2021 2022 2023

Totale ontvangsten

Saldo uitgaven en ontvangsten 0 0 0 0 0 0

Toelichting

De budgettaire effecten lopen mee in de voorjaarsbesluitvorming

[REDACTED]

Van: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)
Verzonden: woensdag 21 maart 2018 19:49
Aan: Gaastra, mr. A.F. (Sandor)
Onderwerp: Re: Minister en gaswinningsbrief

Goed zo, ik wilde je al gaan bellen omdat dagstart morgen is geschrapt. Lukt het met het memo? Ik neem aan dat ook de relevante elementen per variant worden genoemd, los van de voor- en nadelen.
M.

> Op 21 mrt. 2018 om 19:26 heeft Gaastra, mr. A.F. (Sandor) <[REDACTED]@minez.nl> het volgende geschreven:

>

> Zojuist minister aan de lijn. Hij had vernomen dat er een SGO was geweest.

>

> Uitgelegd dat er behoefte is om in de stappen meegenomen te worden. Dat dat vraagt om een memo waarin de variant naar nul en de variant naar 12 op voor- en nadelen naast elkaar worden gezet, op aspecten financieel, veiligheid, leveringszekerheid, versterking. Dat wij ons best doen dat memo beschikbaar te hebben voor MR-lunch van vrijdag.

>

> [REDACTED]

>

> Sandor

[REDACTED]

Van: Gaastra, mr. A.F. (Sandor)
Verzonden: donderdag 22 maart 2018 17:17
Aan: Wiebes, Ir. E.D. MBA (Eric)
CC: [REDACTED] Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten); Bien, E.A. (Ellen);
Onderwerp: MR over Groningen morgen

Zojuist Wouter Raab gesproken. Ten overvloede (jij had dit vanmorgen al op het netvlies): [REDACTED]

[REDACTED]

Sandor

[REDACTED]

Van: Wouters, A.N. (Anita)
Verzonden: zondag 25 maart 2018 20:57
Aan: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)
Onderwerp: Fwd: Kamerbrief gaswinning
Bijlagen: Kamerbrief gaswinning.docx; ATT00001.htm

Zie laatste versie

Verstuurd vanaf mijn iPad

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "Wiebes, Ir. E.D. MBA (Eric)" <[REDACTED]@minez.nl>
Datum: 24 maart 2018 om 18:47:18 CET
Aan: "Wouters, A.N. (Anita)" <A.N.Wouters@minez.nl>, "Gaastra, mr. A.F. (Sandor)"
[REDACTED]@minez.nl>, [REDACTED]@minez.nl>, "[REDACTED]
[REDACTED]@minez.nl>, "[REDACTED]@minez.nl>
Onderwerp: Kamerbrief gaswinning

Heb punten verwerkt. Veranderd zijn vooral de inleiding, het slot en de passages over de volumegrafieken. Slot vraagt check van FIN.

[REDACTED]

Van: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)
Verzonden: zondag 25 maart 2018 21:44
Aan: Wouters, A.N. (Anita)
Onderwerp: Kamerbrief gaswinning
Bijlagen: Kamerbrief gaswinning.docx; ATT00001.txt

Hoi Anita,

Dank voor doorsturen. Ik reageer naar jou, dan kun jij mijn opm verder mee nemen. Ik vind [REDACTED]

[REDACTED] Ik zie overigens niet zo gauw de wijzigingen aan het begin.

Aan slot heb ik in revisie wat toegevoegd nav gesprek vrijdag over versterken en mjp. Jij kunt beoordelen of dat zou kan.

[REDACTED]

Groet,
Maarten

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 26 maart 2018 07:37
Aan: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)
Onderwerp: Fwd: Kamerbrief gaswinning
Bijlagen: Kamerbrief gaswinning.docx; ATT00001.htm

Dag Maarten,

In lijn met je mail aan Hanneke zal ik je de updates van de Kamerbrief over gaswinning doorsturen, en aan [REDACTED] vragen om je mee te nemen in uitvragen voor input. Hierbij de laatste versie, waarin de minister de punten besproken tijdens de sessie vrijdag heeft opgenomen.

Groet, en veel plezier op je cursus,
[REDACTED]

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "Wiebes, Ir. E.D. MBA (Eric)" [REDACTED] <[\[REDACTED\]@minez.nl](mailto:[REDACTED]@minez.nl)>
Datum: 24 maart 2018 om 18:47:18 CET
Aan: "Wouters, A.N. (Anita)" <[\[REDACTED\]@minez.nl](mailto:[REDACTED]@minez.nl)>, "Gaastra, mr. A.F. (Sandor)" <[\[REDACTED\]@minez.nl](mailto:[REDACTED]@minez.nl)>, "[\[REDACTED\]@minez.nl](mailto:[REDACTED]@minez.nl)", "[\[REDACTED\]@minez.nl](mailto:[REDACTED]@minez.nl)", "[\[REDACTED\]@minez.nl](mailto:[REDACTED]@minez.nl)"
Onderwerp: Kamerbrief gaswinning

Heb punten verwerkt. Veranderd zijn vooral de inleiding, het slot en de passages over de volumegrafieken. Slot vraagt check van FIN.

Van: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)
Verzonden: maandag 26 maart 2018 07:48
Aan: Heerma van Voss, B.S. (Bas)
Onderwerp: Re: Kamerbrief gaswinning

Dank! Anita gisteravond stuurde mij gisteravond ook deze versie, ik heb haar mijn commentaar gegeven.

Groet,
Maarten

Op 26 mrt. 2018 om 07:36 heeft [REDACTED] @minez.nl> het volgende geschreven:

Dag Maarten,

In lijn met je mail aan Hanneke zal ik je de updates van de Kamerbrief over gaswinning doorsturen, en aan [REDACTED] vragen om je mee te nemen in uitvragen voor input. Hierbij de laatste versie, waarin de minister de punten besproken tijdens de sessie vrijdag heeft opgenomen.

Groet, en veel plezier op je cursus,
Bas

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "Wiebes, Ir. E.D. MBA (Eric)" [REDACTED] @minez.nl>
Datum: 24 maart 2018 om 18:47:18 CET
Aan: "Wouters, A.N. (Anita)" <[REDACTED]@minez.nl>, "Gaastra, mr. A.F. (Sandor)" <[REDACTED]@minez.nl>, "[REDACTED]@minez.nl>," [REDACTED]@minez.nl>," [REDACTED]@minez.nl>," [REDACTED]@minez.nl>
Onderwerp: Kamerbrief gaswinning

Heb punten verwerkt. Veranderd zijn vooral de inleiding, het slot en de passages over de volumegrafieken. Slot vraagt check van FIN.

Hartelijke groet, Eric Wiebes

[REDACTED]

Van: Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten)
Verzonden: dinsdag 27 maart 2018 07:36
Aan: Wouters, A.N. (Anita)
Onderwerp: Re: Gasbrief, nota RFEZIL, bijlage TNO

[REDACTED]

By the way: heeft min naar Hans Alders gereageerd of doe jij of ik dat? Ik denk d [REDACTED]

[REDACTED]

Mijn programma start nu alweer.
 Groet,
 Maarten

Op 27 mrt. 2018 om 07:14 heeft Wouters, A.N. (Anita) <[REDACTED]@minez.nl> het volgende geschreven:

Maarten, het gaat nu in stapjes. Na vanochtend RFEZIL met nog meer precisie. [REDACTED]

[REDACTED]

Groet,
 Anita

Op 26 mrt. 2018 om 23:29 heeft Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten) <[REDACTED]@minez.nl> het volgende geschreven:

Ok, helder. Fijn als je dit nog kunt meegeven, k [REDACTED]
 [REDACTED]
 M.

Op 26 mrt. 2018 om 23:17 heeft [REDACTED]
 [REDACTED]@minez.nl> het volgende geschreven:

Dag Maarten,

Hierover is het lang gegaan aan de tafel bij de minister tijdens het regulier Groningen-overleg vandaag.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Morgen komt er naar aanleiding van de RFEZIL nog een nieuwe versie, ik zal dit punt meegeven aan [REDACTED] ter overweging voor de minister.

[REDACTED]

Op 26 mrt. 2018 om 22:12 heeft Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten) <[REDACTED]@minez.nl> het volgende geschreven:

Anita, [REDACTED]

Maarten

Op 26 mrt. 2018 om 22:01 heeft [<@minez.nl>](mailto:@minez.nl)
het volgende geschreven:

Eric,
Hierbij de nota ter voorbereiding
op de bespreking van de gasbrief
RFEZIL, de laatste versie van de
brief (met tracks ten opzichte van
de versie die vanmiddag voorlag),
en de bijlage van TNO over
gasopslagen en
stikstofconversiecapaciteit die
samen met de brief naar de Kamer
gaat.
Belangrijkste punten uit het
directeurenoverleg:

- 1)
- 2) Het verzoek om de
budgettaire gevolgen van
de verminderde gaswinning
binnen deze
kabinetsperiode (eerder al
gedeeld met FIN) te delen
met alle betrokken
departementen. Dat is
gedaan.

In de voorbereidingsnota zijn ook
de vanmiddag al besproken punten
van de andere ministeries
opgenomen.

We zullen morgenochtend vóór half
negen ook een printje van deze
stukken op je bureau neerleggen.

Groet,

Beleidsmedewerker

.....
.....
Ministerie van Economische Zaken
& Klimaat
Directie Bureau Bestuursraad,
dossiers energie & klimaat
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC |
Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den
Haag
.....
.....

T [REDACTED]@minez.nl

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 28 maart 2018 13:01
Aan: Gastra, mr. A.F. (Sandor); [REDACTED] @minaz.nl; [REDACTED] @minaz.nl;
 [REDACTED] @minbzk.nl; 'Delden, Bert van'; [REDACTED] @minbzk.nl;
 [REDACTED] @minbuza.nl; [REDACTED] @minbuza.nl; [REDACTED] @mindef.nl; Leeftink, dr. B.
 (Bertholt); [REDACTED] @minfin.nl; [REDACTED] @minfin.nl;
 [REDACTED] @minfin.nl; [REDACTED] @minienm.nl; [REDACTED] @minienm.nl;
 [REDACTED] @minocw.nl; [REDACTED] @minocw.nl;
 [REDACTED] @minocw.nl; [REDACTED] @minszw.nl;
 [REDACTED] @minbzk.nl; [REDACTED] @minvenj.nl; [REDACTED] @minvws.nl;
 [REDACTED] @deltacommissaris.nl; [REDACTED] @pbl.nl; Sonnema, M.
 (Marjolijn)
CC: [REDACTED] @minszw.nl; [REDACTED] @minocw.nl; [REDACTED] @minienm.nl;
 [REDACTED]; [REDACTED] @minfin.nl;
 [REDACTED] @minfin.nl;
Onderwerp: MR stukken Kamerbrief gaswinning Groningen
Bijlagen: brief TNO L-gasopslag en stikstofcapaciteit.pdf; Financiële effecten van de
 vermindering van de gaswinning in Groningen.pdf; Versie gasbrief voor MR.DOCX;
 bijlage GTS leveringszekerheid scenarios.pdf

Allen,
 Bijgaande stukken zijn zojuist aangeboden bij [REDACTED]. Omwille van de snelheid stuur ik jullie
 deze stukken ook direct toe.
 Met vriendelijke groet,
 [REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 27 maart 2018 19:05
Aan: Gastra, mr. A.F. (Sandor); [REDACTED] @minaz.nl; [REDACTED] @minaz.nl; [REDACTED] @minbzk.nl; 'Delden, Bert
 van'; [REDACTED] @minbzk.nl; [REDACTED] @minbuza.nl; [REDACTED] @minbuza.nl; [REDACTED] @mindef.nl; Leeftink, dr. B.
 (Bertholt); [REDACTED] @minfin.nl; [REDACTED] @minfin.nl; [REDACTED] @minfin.nl; [REDACTED] @minienm.nl;
 [REDACTED] @minienm.nl; [REDACTED] @minocw.nl; [REDACTED] @minocw.nl;
 [REDACTED] @minocw.nl; [REDACTED] @minszw.nl; [REDACTED] @minbzk.nl; [REDACTED] @minvenj.nl;
 [REDACTED] @minvws.nl; [REDACTED] @deltacommissaris.nl; [REDACTED] @pbl.nl; Sonnema, M. (Marjolijn)
CC: [REDACTED] @minszw.nl; [REDACTED] @minocw.nl; [REDACTED] @minienm.nl;
 [REDACTED] @minfin.nl; [REDACTED] @minfin.nl;

Onderwerp: RE: Financieel overzicht - Extra directeurenoverleg Kamerbrief gaswinning Groningen

Allen,
 Vanmiddag is [REDACTED] door de M EZK toegezegd dat een financieel overzicht zou worden gedeeld met de cijfers
 voor het scenario naar 0 in 2030. Deze cijfers
 Bijgevoegd treffen jullie dit overzicht aan dat is afgestemd met FIN.
 Met vriendelijke groet,
 [REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 26 maart 2018 21:36
Aan: Gastra, mr. A.F. (Sandor); [REDACTED] @minaz.nl; [REDACTED] @minaz.nl; [REDACTED] @minbzk.nl; 'Delden, Bert van';
 [REDACTED] @minbzk.nl; [REDACTED] @minbuza.nl; [REDACTED] @minbuza.nl; [REDACTED] @mindef.nl; Leeftink, dr. B. (Bertholt);
 [REDACTED] @minfin.nl; [REDACTED] @minfin.nl; [REDACTED] @minfin.nl; [REDACTED] @minienm.nl;
 [REDACTED] @minienm.nl; [REDACTED] @minocw.nl; [REDACTED] @minocw.nl;
 [REDACTED] @minocw.nl; [REDACTED] @minszw.nl; [REDACTED] @minbzk.nl; [REDACTED] @minvenj.nl;
 [REDACTED] @minvws.nl; [REDACTED] @deltacommissaris.nl; [REDACTED] @pbl.nl; Sonnema, M. (Marjolijn)
CC: [REDACTED] @minszw.nl; [REDACTED] @minocw.nl; [REDACTED] @minienm.nl;
 [REDACTED] @minfin.nl; [REDACTED] @minfin.nl;

Onderwerp: Financieel overzicht - Extra directeurenoverleg Kamerbrief gaswinning Groningen
 Allen,

Onderstaande tabel ondersteunt de effecten op de gasbaten in het scenario van de gaswinning terug naar 12. De effecten op de gasbaten in het scenario terug naar nul worden door FIN en EZK nog doorgerekend. Deze effecten ontstaan dan vooral als gevolg van de lagere kosten voor versterking.

Entity	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Entity 1							
Entity 2							
Entity 3							
Entity 4							
Entity 5							
Entity 6							
Entity 7							
Entity 8							
Entity 9							
Entity 10							
Entity 11							
Entity 12							
Entity 13							
Entity 14							
Entity 15							
Entity 16							
Entity 17							
Entity 18							
Entity 19							
Entity 20							
Entity 21							
Entity 22							
Entity 23							
Entity 24							
Entity 25							
Entity 26							
Entity 27							
Entity 28							
Entity 29							
Entity 30							
Entity 31							
Entity 32							
Entity 33							
Entity 34							
Entity 35							
Entity 36							
Entity 37							
Entity 38							
Entity 39							
Entity 40							
Entity 41							
Entity 42							
Entity 43							
Entity 44							
Entity 45							
Entity 46							
Entity 47							
Entity 48							
Entity 49							
Entity 50							
Entity 51							
Entity 52							
Entity 53							
Entity 54							
Entity 55							
Entity 56							
Entity 57							
Entity 58							
Entity 59							
Entity 60							
Entity 61							
Entity 62							
Entity 63							
Entity 64							
Entity 65							
Entity 66							
Entity 67							
Entity 68							
Entity 69							
Entity 70							
Entity 71							
Entity 72							
Entity 73							
Entity 74							
Entity 75							
Entity 76							
Entity 77							

Van: [REDACTED]) **Namens Gaastra, mr. A.F. (Sandor)**

Aan: @minaz.nl'; @minaz.nl'; @minbzk.nl'; Delden, Bert van;
@minbzk.nl'; @minbuza.nl'; @minbuza.nl'; @mindef.nl'; Leeftink, dr. B. (Bertholt);
@minfin.nl'; @minfin.nl'; @minfin.nl'; @minienm.nl';
@minienm.nl'; @minocw.nl'; @minocw.nl';
@minocw.nl'; @minszw.nl'; @minbzk.nl'; t@minvenj.nl';
@minvws.nl'; @deltacommissaris.nl'; @pbl.nl'; Sonnema, M. (Marijoliijn)

Komende dinsdag staat de brief over de scenario's voor de afbouw van gaswinning in Groningen op de agenda van de Rfezil. Na bespreking van de brief in de Cfezil is deze nog op belangrijke punten aangepast. Het SGO heeft gevraagd om een extra brede departementale bespreking van de brief in te lassen voor de behandeling in de onderraad. De enige gelegenheid daartoe is **maandag 26 maart a.s om 17.00 uur**. De bespreking vindt plaats op het **ministerie van EZK, vergaderzaal 25/Verkademaal, C-Zuid, 1e etage**.

Ter bespreking stuurt ik jullie de stukken zoals deze ook zijn aangemeld voor de Rfezil. Komende vrijdag vindt er in de lunchpauze van de ministerraad nog een overleg tussen de eerstbetrokken bewindspersonen plaats. Mogelijk volgt er naar aanleiding van deze bespreking nog een nagezonden stuk.

Sandor

Van: Wiebes, Ir. E.D. MBA (Eric)
Verzonden: donderdag 29 maart 2018 11:24
Aan: [REDACTED] Wouters, A.N. (Anita); [REDACTED]
 [REDACTED] Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten); [REDACTED]
 [REDACTED] Bien, E.A. (Ellen)
Onderwerp: Re: Beeld nog negatiever

Dank. [REDACTED]

Ik zal de onzekerheden na 2023 benadrukken.

Hartelijke groet, Eric Wiebes

Op 29 mrt. 2018 om 11:12 heeft [REDACTED] [@minez.nl](mailto:[REDACTED]@minez.nl)> het volgende geschreven:

Dag Eric

Hierbij stuur ik je een nieuwe plaat die is aangevuld met tabel 5, de winning in een koud jaar en tabel 6, de winning in een gemiddeld jaar. Tabel is afgestemd met FIN.

Sandor stuurt je een sms met toelichting.

Groeten

Van: Wiebes, Ir. E.D. MBA (Eric)
Verzonden: donderdag 29 maart 2018 9:54
Aan: Gaastra, mr. A.F. (Sandor)
CC: Wouters, A.N. (Anita); [REDACTED]
 [REDACTED] Camps, drs. M.R.P.M. (Maarten); [REDACTED]
 [REDACTED]

Onderwerp: Re: Beeld nog negatiever

Beste Sandor,

Ik heb met spoed een bijgewerkte tabel nodig [REDACTED] Graag afstemming met Fin.

Hartelijke groet, Eric Wiebes

Op 29 mrt. 2018 om 07:50 heeft Gaastra, mr. A.F. (Sandor) [REDACTED] [@minez.nl](mailto:[REDACTED]@minez.nl)> het volgende geschreven:

Goedemorgen Eric,

[REDACTED]

[Redacted text block]

Sandor

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "[Redacted]@minez.nl"
Datum: 28 maart 2018 om 22:52:13 CEST
Aan: "Gaastra, mr. A.F. (Sandor)" <[Redacted]@minez.nl>
Kopie: "[Redacted]r@minez.nl"
Onderwerp: Beeld nog negatiever

Sandor,

[Redacted] heb ik nog even goed gekeken naar wat het scenario is dat in de brief wordt gepresenteerd in een gemiddeld jaar, want daar zou je wel vanuit kunnen gaan, gelet op wetsvoorstel.

totaal	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25	25/26
76.6	19.4	17.4	13.6	11.2	4.2	3.4	2.5	

Dan wordt er in totaal maar 77 bcm gas gewonnen en is de totale omzet maar €11 mrd. [Redacted]

[Redacted text block]

Verstuurd vanaf mijn iPad

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Eric, je ontvangt per mail de nieuwe tabel.

nog steeds meerdere onzekerheden.

In deze vergelijking gelden echter

Sandor